

TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU

IPARD PROGRAMI

ANKARA KALKINMA AJANSI
DEVLET DESTEKLERİ BİLGİLENDİRME TOPLANTISI
Şubat 2022

Sunum Planı

- I. TKDK ve IPARD Programının Tanımı
- II. Desteklenen Sektörler
- III. IPARD Programı Gerçekleşmeleri
- IV. Ankara'da IPARD Kapsamındaki Yatırımlar
- V. Başvuru Çağrı Takvimi ve Yeni Programlama Dönemi

TKDK'nın amaç ve faaliyetleri:

TKDK, AB Kırsal Kalkınma Fonlarını ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynakları kullanarak tarım ve kırsal kalkınmaya katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) kapsamındaki Kırsal Kalkınma Fonlarının ülkemizde kullanılması doğrultusunda hazırlanmış IPARD Programı TKDK tarafından uygulanmaktadır.

IPARD Programının genel tanımı:

IPARD Programı, aday ülkeleri, Avrupa Birliği'nin Ortak Tarım Politikalarının uygulanmasına hazırlık kapsamında destekleyen çok yıllık kırsal kalkınma programlarıdır.

DESTEĞİN
%75'i AB, %25'i Türkiye
bütçesinden karşılanmakta

- 2007-2013 yıllarını kapsayan **IPARD I Programı** 31 Aralık 2016 tarihinde sonlanmış ve 10.653 adet projeye toplamda 1.045.665.700 Avro ödeme yapılmıştır.
- 2014-2020 yıllarını kapsayan **IPARD II Programı** 8 Mayıs 2017 tarihinde uygulanmaya başlamıştır. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla 9.774 adet projeye 500.792.511 Avro ödeme yapılmıştır. Program uygulanmaya devam etmektedir.
- 2021-2027 yıllarını kapsayacak olan **IPARD III Programı** ise AB Komisyonu tarafından onaylanma aşamasında olup, henüz uygulanmaya başlamamıştır.

IPARD Programı 42 ilde uygulanmaktadır.

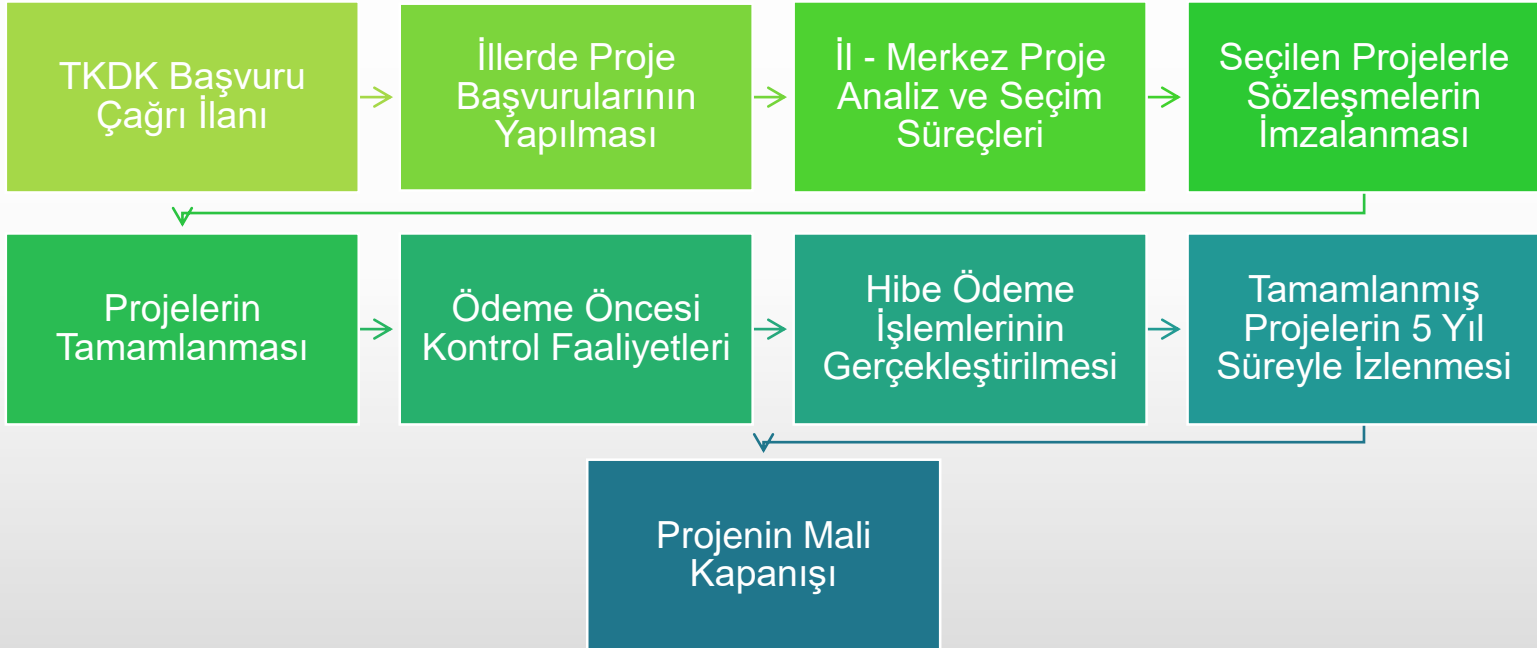
Ülkemiz nüfusunun % 50'si IPARD illerinde yaşamaktadır.

Ülkemiz kırsal nüfusunun % 66'sı IPARD illerinde yaşamaktadır.

Ülkemiz yüzölçümünün ve tarım alanlarının % 70'ini IPARD illeri oluşturmaktadır.

IPARD Proje Süreci

Destek Verilen Harcamalar

IPARD projelerinde 4 harcama kalemine hibe verilmekte:

1. Yapım işleri (*İnşaat*)
2. Makine-ekipman alımı
3. Hizmet alımı (*Danışmanlık hizmetleri, çizim harcamaları*)
4. Görünürlük harcamaları (*AB desteğini gösteren pano*)

IPARD hibeleri; KDV, Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi, İthalat ve Gümrük Vergileri, Damga Vergisi, MTV'den muaftır.

Destek kapsamında olmayan harcamalar:

- Canlı hayvan ve yıllık bitki alımları
- Arazi ve mevcut bina alımları
- İkinci el makine-ekipman alımları

Desteklenen Sektörler

101-Tarımsal İşletmelere Yatırımlar

1. Süt Üreten Tarımsal İşletmeler
2. Kırmızı Et Üreten Tarımsal İşletmeler
3. Beyaz Et Üreten Tarımsal İşletmeler
4. Yumurta Üreten Tarımsal İşletmeler

Hayvancılığa Yönelik Yatırımlar

	KAPASİTE KRİTERLERİ	UYGUN HARCAMA LİMİTLERİ (en az – en fazla)	HİBE ORANLARI
Süt Üretimi	• 10- 120 Süt İneği • 5-50 Manda (Süt Veren) • 50-500 Koyun (Süt Veren) • 50-500 Keçi (Süt Veren)	5.000 - 500.000 Avro	%60 -%80 arası
Kırmızı Et Üretimi (Besi)	• 30-250 Sığır • 10-50 Manda • 100-500 Koyun • 100-500 Keçi		
Beyaz Et Üretimi (Kanatlı)	• 5.000-50.000 Broyler <i>NOT: Yeni işletme sadece Erzincan, Elazığ ve Sivas</i> • 1.000-8.000 Hindi • 350-3.000 Kaz	5.000 - 250.000 Avro 125.000 (Sadece Kaz İçin)	• Baz hibe oranı %60 • Bazı üretici örgütlerinin yaptıkları ortaklaşa yatırımlar %70
Yumurta Üretimi	• 20.000-100.000 Yumurta Tavuğu <i>NOT: Kapasite artımı yapmayan mevcut işletmeler için</i>	5.000 - 500.000 Avro	• Gerçek kişiler ve üretici örgütlerinde başvuru sunulduğu tarihte 40 yaş altı ise ilave %5 • Dağlık alan ise ilave %5

103- Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanmasına Yatırımlar

5. Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
6. Kırmızı Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
7. Kanatlı Eti ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
8. Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
9. Meyve ve Sebze Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması

İşleme ve Pazarlamaya Yönelik Yatırımlar

	KAPASİTE KRİTERLERİ	UYGUN HARCAMA LİMİTLERİ (Avro)	HİBE ORANI
Kırmızı Et Kesimhanesi	- Sığır - Manda Günde 30 Baş-500 Baş - Koyun ve Keçi Günde 50 Baş- 4.000 Baş	30.000 - 3.000.000	Baz hibe oranı %50 Bazı üretici örgütlerinin yaptıkları ortaklaşa yatırımlar %60
Kanatlı Et Kesimhanesi	- Saatte 1.000 -5.000 Tavuk Kapasitesi - Saatte 100-1.000 Hindi-Kaz Kapasitesi NOT: 1-Kapasite artımı yapmayan mevcut işletmeler. 2-Kanatlı kesimhanesinde yeni işletme sadece Kastamonu, Çankırı, Mersin		
Et işleme ve Parçalama Tesisleri	0,5 -5 Tonluk Günlük Kurulu İşleme\parçalama Kapasitesi NOT: 1-Kanatlı için parçalama tesisi sadece Kastamonu, Çankırı, Mersin 2-Et işlemede kapasite artımı yapmayan mevcut işletmeler.		
Süt İşleyen İşletmeler	Günlük en az 10 ton		
Süt Toplama Merkezleri	Alt ve üst kapasite limiti yoktur	30.000 - 1.000.000	
Peynir Altı Suyunun İşlenmesi	Günlük en az 10 ton	30.000 - 3.000.000	
Meyve-Sebze	Toplam Kapasite en fazla 10.000 m3 (üretici örgütleri ve hakim ortak oldukları tüzel kişilikler hariç)	30.000 - 1.250.000	
Su Ürünleri	Yıllık 100 ton- 2.000 ton Üretim Kapasitesi	30.000 - 1.500.000	

302-Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme Yatırımları

10. Bitkisel Üretim Çeşitlendirilmesi, İşlenmesi ve Paketlenmesi
11. Arıcılık ve Arı Ürünlerinin Üretimi, İşlenmesi ve Paketlenmesi
12. Zanaatkarlık ve Katma Değerli Ürün İşletmeleri
13. Kırsal Turizm ve Rekreasyon Faaliyetleri
14. Su Ürünleri Yetiştiriciliği
15. Makine Parkları
16. Yenilenebilir Enerji Yatırımları

Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme

	KAPASİTE KRİTERLERİ	UYGUN HARCAMA TUTARLARI	HİBE ORANI
Bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi ve bitkisel ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması (Bitkisel Ürünler: Süs bitkileri, Tıbbi ve aromatik bitkiler, Mantar ve misel, fide ve fidan, çiçek soğanı)	Açık arazi büyüklüğü max 4 hektar, sera büyüklüğü max 2 hektar olmalıdır. Tıbbi-aromatik bitkilerin açık alan ekiminde sınır yok	5.000 - 500.000 Avro	%55-%65
Arıcılık ve arı ürünlerinin üretimi, işlenmesi ve pazarlanması	30 Kovan- 500 Kovan		
Zanaatkarlık ve yöresel ürün işletmeleri	Mikro İşletmeler		
Kırsal turizm ve Rekreasyon faaliyetleri	25 oda kapasitesi		
Kültür Balıkçılığı	Yıllık 10 ton- 200 ton		
Makine Parkları	Kültivatör, Ekim, Dikim, Gübre Serpme, Harman, hasat, İlaçlama Makineleri, kendi yürür makineler <i>Not: Sadece üretici örgütleri için.</i>		
Yenilenebilir Enerji Tesisleri	5 MW kapasiteye kadar olan yenilenebilir enerji yatırımları (güneş, rüzgar, biyokütle, jeotermal) desteklenmektedir.		

Kimler Başvurabilir ?

Başvuru sahibi;

- Gerçek ya da tüzel kişi olmalıdır.
- Kamu tüzel kişilikleri ve kamu hissesi %25'ten fazla olan tüzel kişiler uygun değildir.

UYGUNLUK KRİTERLERİ

- Başvuru sahibi Ulusal Vergi Sistemi'ne kayıtlı olmalıdır.
- Başvuru sahibinin vergi borcu ve SGK borcu olmamalıdır.
- Başvuru sahibi 18-65 yaş arasında olmalıdır.
- Yatırım ekonomik olarak sürdürülebilir olmalıdır (iş planı) ve nihai ödemeden sonra yatırım 5 yıl süre ile muhafaza edilmelidir.

- IPARD 2014-2020 süresince bir faydalanıcının en fazla 4 adet projesi desteklenebilir, tedbir için belirlenen bütçe ve kapasite sınırlarını aşmaması gerekmektedir.
- Bir başvuru sahibi aynı çağrı döneminde yalnızca 1 adet proje sunabilmektedir.
- Bir faydalanıcı, ancak bir yatırımı sona erdiğinde (nihai ödemedenden sonra) IPARD desteğine tekrar başvurabilir.

Tarım-evre, İklim ve Organik Tarım

- **Toprak Örtüsü Yönetimi ve Toprak Erozyonu Kontrolü** kapsamında pilot bölge olarak Ankara ili Beypazarı ilçesi seçilmiş olup, ilk proje başvuru kabulleri 2019 yılında yapılmıştır. Alt tedbir, 5 yıl boyunca devam edecek olup, 2023 yılında sona erecektir.
- Bu alt tedbir ile toprak erozyonunu azaltmak, toprak verimliliği, topraktaki organik madde içeriğini korumak ve çevre dostu tarımsal uygulamalar için farkındalık yaratmak amaçlanmaktadır.
- Destek gönüllülük esasına dayalı olup, çiftçilerin tedbirin uygulanmasından kaynaklanan gelir kaybının telafisini içermektedir.
- Arazisinin yönetiminde 5 yıl boyunca tarım çevre tedbiri gerekliliklerine uymayı taahhüt eden ve Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı kuru tarım yapılan ekilebilir arazisi olan gerçek ya da tüzel kişilere, başvuru paketi ve yıllık ödeme oranı ile arazi büyüklüğüne göre %100 hibe (%85'i AB katkısı) olarak destek sağlanmaktadır.
- Bu alt-tedbir 2 paketten oluşmaktadır:
  - 1) *Yeşil nadas gerekliliklerinden oluşan paket (Fiğ Ekimi);*
  - 2) *Çok yıllık yeşil örtü içeren paket (Korunga Ekimi);*
- Başvuru yapılabilecek minimum tarım parsel büyüklüğü 0,2 ha (2 dönüm/dekar) olup, başvuru sahibinin destek için başvuru yapabilmesi için gerekli minimum toplam arazi büyüklüğü de 1 ha (10 dönüm/dekar)'dır.
- Tedbir kapsamında Beypazarı ilçesinde sözleşme imzalanan 92 çiftçiye, tarım çevre gerekliliklerini uyguladıkları **1065 ha** büyüklüğündeki tarım arazisi için, 31 Aralık 2021 itibariyle yaklaşık **7.2 milyon TL (781 bin Avro)** tutarında destek ödemesi gerçekleştirilmiştir.

Leader Yaklaşımı – Yerel Kalkınma Stratejilerinin Uygulanması

LEADER yaklaşımı, kırsal alanlar için sürdürülebilir kalkınma stratejilerinin hazırlanması ve uygulanmasında yerel katılım ve ortaklığı teşvik etmek sureti ile kırsal politikaları geliştirmeyi hedefler.

Bu amaçla kurulmuş Yerel Eylem Grupları (YEG) %100 hibe oranıyla desteklenmektedir. Verilen katkının %90'ı AB, %10'u ulusal katkıdır. Ulusal katkıdan avans ödemeleri yapılabilmektedir.

Uygulanan İller:

Balıkesir, Burdur, Bursa, Çankırı, Elazığ, Erzincan, Giresun, Hatay, Isparta, Karaman, Kütahya, Mardin, Muş, Uşak, Yozgat, Amasya, Ankara, Çanakkale, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Erzurum, Kastamonu, Manisa, Ordu, Samsun ve Şanlıurfa

Uygun Harcamalar:

Derneklerin işletme giderleri, yetenek kazandırma ve bölge halkını harekete geçirmeye yönelik malzeme ve hizmet alımları, dernek ofisi için demirbaş alımları ile küçük projeler kapsamındaki makine-ekipman alımları, küçük çaplı inşaat ve tadilat işleri ile sınırlı olmak üzere yapım işleri ve görünürlük harcamaları uygun harcamalardır.

Destek Düzeyi: Sözleşme imzalanmış 49 yerel eylem grubuyla 4 seneyi kapsayan yerel stratejileri için 13 milyon Avro taahhüt edilmiş olup 2021 yılı itibariyle 2 milyon 184 bin Avro (22 milyon 300 bin TL) ödeme yapılmıştır.

Sektörlere Göre Gerçekleşmeler

SEKTÖRLER	Başvuru Sayısı	Sözleşme Sayısı	Tamamlanan Proje Sayısı	Ödenen Hibe Tutarı (Avro)	Yatırım Tutarı (Avro)
Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar	9.787	4.766	3.116	837.812.784	1.345.712.576
Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar	2.793	1.697	963	304.185.979	644.999.389
Tarım-Çevre, İklim ve Organik Tarım	93	92	0	781.051	781.051
Yerel Kalkınma Stratejilerinin Uygulanması – LEADER Yaklaşımı	53	50	0	2.184.205	2.184.205
Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme	28.215	16.521	14.753	399.581.433	730.044.938
Teknik Destek	97	79	67	1.912.758	1.912.758
TOPLAM	41.038	23.205	18.899	1.546.458.210	2.725.634.916

Ankara - IPARD Programı Gerçekleşmeleri

SEKTÖRLER	Başvuru Sayısı	Sözleşme Sayısı	Tamamlanan Proje Sayısı	Ödenen Hibe Tutarı (Avro)	Yatırım Tutarı (Avro)
Tarımsal İşletmelerin Fiziki Varlıklarına Yönelik Yatırımlar	725	316	236	123.162.198	78.040.264
Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar	108	51	21	19.611.001	9.294.719
Tarım-Çevre, İklim ve Organik Tarım	93	92	0	781.051	781.051
Yerel Kalkınma Stratejilerinin Uygulanması – LEADER Yaklaşımı	7	6	0	310.915	310.915
Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve İş Geliştirme	854	449	415	7.757.888	14.615.659
TOPLAM	1.787	914	672	96.184.838	158.480.825

Gelecek Dönemdeki IPARD Çalışmaları

- ✓ Güncel başvuru çağrı ilanları - Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi
- Leader
- ✓ 2021-2027 yıllarını kapsayan olan IPARD III Programı ve yeni sektörler
(Kırsal altyapı, danışmanlık hizmeti)

İletişim ve Bilgilendirme Kanalları

Web Sitesi

tkdk.gov.tr

E-posta &
Sosyal Medya

info@tkdk.gov.tr
[@tkdkonline](#)

Ankara İl
Koordinatörlüğü

Hilal Mahallesi,
Rabindranath
Tagore Caddesi
No:66
Yıldız/Çankaya

İlginiz İçin Teşekkürler...